

Tæt på DIN økonomi

Jordfordeling giver gevinst år efter år

Fokus: Jordfordeling er et stærkt værktøj til at optimere arealfordelingen mellem landmænd - og kan samtidig give plads til andre arealanvendelser, f.eks. skov eller natur.

Af Michael Højholdt, landskonsulent, Seges.

Når man med en jordfordeling ændrer bedriftens samlede areal eller jordens bonitet, vil det påvirke økonomien i form af øget produktionsomfang og eventuelt ændringer i kapacitetsomkostningerne.

Hvis udgangspunktet er meget små marker, er der ulemper i forbindelse med arealanvendelsen. Ved græsning kan det f.eks. medføre behov for væsentligt mere hegn, og ved omdrift er der en lav maskinkapacitet ved dyrkningen.

Større, regulære marker

I jordfordeling bliver bedriftens arealer typisk større, hvilket giver en række gevinster. Gevinsterne bliver størst, når marken samtidig får en regulær form, typisk rektangulær hvor kiler undgås ved kørsel med maskiner.

Øget kapacitet på markmaskiner giver lavere tidsforbrug og dermed bedre driftsøkonomi. Samtidig reduceres andelen af foragerareal ved forøgelse af markstørrelsen. I figuren ses den beregnede kapacitet ved pløjning som funktion af markstørrelse og markform.

I tabellen ses forbedringen i kapacitet ved at gå fra en markstørrelse på én hektar til fem hektar ved forskellige markformer. Forbedringen ligger i niveauet 15-30 pct.

Andel af forager reduceres

Ved omdrift falder andelen af

forager ud af det samlede markareal også, hvormed der må forventes højere udbytte. Det ses tit, at udbyttet er lavere i markens forager end i resten af marken.

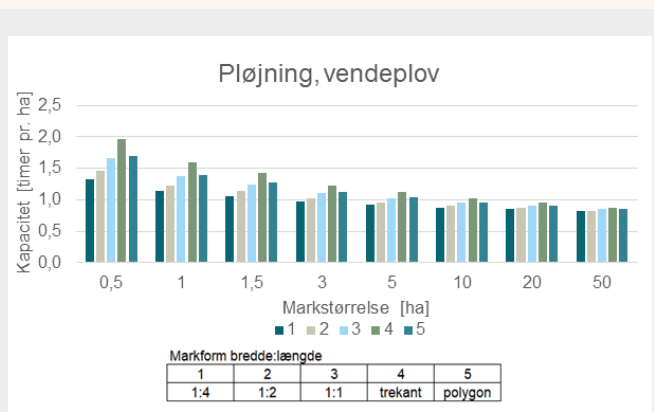
På en rektangulær mark på én hektar udgør forageren 15-35 pct. af arealet (afhængig af forholdet mellem længde og bredde), hvis forageren er 16 meter. Er marken på 10 hektar, udgør forageren kun 5-10 pct. af arealet.

Transport bliver billigere

En jordfordeling kan også sikre, at markerne samles ved ejendommen, og det samlede tids-

forbrug til transport bliver mindre. For at fastslå de reelle omkostninger kan man registrere den tid, der bruges på transport - og beregne timepriser for transportsystemet, f.eks. pris for en traktortime, en medarbejdertime, en lejet time med lastvogn m.m.

Det er dog de færreste, der gør dette. For at give et bud på, hvad transport koster i forbindelse med dyrkning af salgs- og grovfoderafgrøder, har Seges udviklet et regnearksprogram, som kan hjælpe med at estimere tidsforbruget. Ved at bruge programmet kan du fastlægge dit eget bud på transportomkostninger.

I tabellen ses forbedringen i kapacitet ved at gå fra en markstørrelse på én ha til fem ha, ved forskellige markformer. Forbedringen ligger i niveauet 15-30 %.

Forbedring i kapacitet, %	Markform				
fra 1 til 5 ha	1	2	3	4	5
4 m såmaskine	13,8	15,0	15,9	19,1	17,2
24 m marksprøjte	23,1	23,1	19,2	22,2	22,2
6 furet vendepløj	19,3	22,0	24,8	29,6	25,7
6 m stubharve	14,7	17,1	16,7	21,1	16,7

SEGES, Erhvervsøkonomi laver også:

- Økonomiske beregninger og vurderinger
- Regnskabsanalyser og benchmarking
- Afgrødekalkuler

Anbefalinger

- 1 Der kan opnås gode besparelser på arbejdstid og transportomkostninger ved jordfordeling – hvert år.
- 2 Der eksisterer flere ordninger, som kan understøtte landbrugets jordfordeling. Se mere på www.landbrugsinfo.dk
- 3 Som en positiv effekt kan jordfordeling også understøtte f.eks. skovrejsning, klimasikring, miljøhensyn, jagt og natur.

Du kan også skele til følgende tommelfingerregler:

- Dyrkning af korn (handelsgødning og nedmuldning af halm): ca. 100 kr. pr. km pr. ha pr. år.
- Dyrkning af korn (gylle og bjærgning af halm) eller majs til helsæd: 200 kr. pr. km pr. ha pr. år.
- Dyrkning af slætgræs med gylle: ca. 300 kr. pr. km pr. ha pr. år.

Tommelfingerreglerne gælder ved markstørrelser omkring 10 ha. Det er dyrere under 10 ha og lidt billigere ved større marker.

Der er altså gode muligheder for, at jordfordeling giver besparelser i form af bedre kapacitet i marken og reduceret transport. Der er også en gevinst for klima og miljø. Jordfordeling kan iværksættes på eget initiativ, og via ordninger som 'multifunktionel jordfordeling' kan der opnås dækning af udgifter til jordfordeling.